

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ อัสวโรจน์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๒/๒๕๕๖

วันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๖

เรื่อง ศาลจังหวัดนนทบุรีได้ส่งคำโต้แย้งของจำเลยให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่

ด้วยศาลจังหวัดนนทบุรีได้ส่งคำโต้แย้งของจำเลย (บริษัท กรุงเทพปิยะพันธ์ จำกัด กับพวก) ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๘๗๕/๒๕๕๓ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ ว่า พระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่

สรุปข้อเท็จจริง ได้ความดังนี้

ธนาคารดีบีเอส ไทยทูล จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ฟ้องบริษัท กรุงเทพปิยะพันธ์ จำกัด กับพวกรวม ๕ คนเป็นจำเลย ฐานผิดสัญญากู้ยืม เบิกเงินเกินบัญชี ตัวสัญญาใช้เงิน บังคับจำนอง และค้ำประกัน จำนวนทุนทรัพย์ ๒๑๕,๑๖๓,๗๑๒.๕๑ บาท ซึ่งศาลได้รับฟ้องไว้เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ และจำเลยทั้งห้าได้ให้การต่อสู้ฟ้องของโจทก์ในประเด็นต่างๆ เช่น อำนาจฟ้อง ฟ้องเคลือบคลุม มิได้ส่งจ่ายเช็คเพื่อเบิกเงินเกินบัญชีตามจำนวนที่โจทก์กล่าวอ้าง และการคำนวณดอกเบี้ยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ต่อมาบริษัทบริหารสินทรัพย์ เอ็น เอฟ เอส จำกัด ได้ยื่นคำร้องขอสวมสิทธิเข้ามาเป็นโจทก์ ในคดีนี้ ตามพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และคำร้องอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลจังหวัดนนทบุรี

จำเลยทั้งห้า โดยทนายความผู้รับมอบอำนาจ ได้ยื่นคำร้องลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๔ ต่อศาลจังหวัดนนทบุรี อ้างเหตุผลต่างๆ โดยเฉพาะบทบัญญัติของพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๐ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ ดังนี้

การที่พระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการโอนสินทรัพย์ที่เป็นสิทธิเรียกร้องจากสถาบันการเงินไปให้บริษัทบริหารสินทรัพย์ หากบริษัทบริหารสินทรัพย์มอบหมายให้ผู้รับชำระหนี้เดิมเป็นตัวแทนเรียกเก็บและรับชำระหนี้ที่เกิดขึ้น การโอน

สิทธิเรียกร้องดังกล่าวเป็นอันชอบด้วยกฎหมายโดยไม่ต้องบอกกล่าวการโอนไปยังลูกหนี้ตามมาตรา ๓๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่ไม่กระทบกระเทือนสิทธิของลูกหนี้ที่จะยกข้อต่อสู้ตาม มาตรา ๓๐๘ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์” มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการโอนสินทรัพย์จากสถาบันการเงินไปให้บริษัทบริหารสินทรัพย์ บริษัทบริหารสินทรัพย์อาจเรียกเก็บ ดอกเบี้ยจากลูกหนี้ตามสัญญาเดิมได้ไม่เกินอัตราดอกเบี้ยตามสัญญาเดิม ณ วันที่รับโอนมา แต่ถ้า สัญญาเดิมได้กำหนดอัตราดอกเบี้ยเป็นอัตราลอยตัวและไม่มีฐานในการคำนวณของสถาบันการเงินเดิม ให้อ้างอิงได้ ให้คำนวณอัตราดอกเบี้ยตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด” วรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีที่บริษัทบริหารสินทรัพย์ให้ลูกหนี้ตามสัญญาเดิมกู้ยืมเงินเพิ่มเติมเพื่อประโยชน์ ในการเพิ่มมูลค่าของทรัพย์สินที่รับโอน ให้บริษัทบริหารสินทรัพย์สามารถเรียกเก็บดอกเบี้ยได้ตาม อัตราที่ตกลงกัน” และวรรคสาม บัญญัติว่า “การดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง มิให้นำ มาตรา ๖๕๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาใช้บังคับ แต่จะเรียกเก็บดอกเบี้ยเกินกว่า อัตราที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดมิได้” เห็นได้ว่าบทบัญญัติทั้งสองมาตรานี้เป็นการให้สิทธิแก่ บริษัทบริหารสินทรัพย์เหนือกว่าบุคคลทั่วไป โดยให้ได้รับยกเว้นการที่ต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมาย แพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๐๖ และมาตรา ๖๕๔ จึงเป็นการไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ ซึ่งกำหนดไว้ชัดเจนให้บุคคลได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่ เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องสถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือ สังคม จะกระทำมิได้ และขอให้ศาลจังหวัดนนทบุรีส่งความเห็นดังกล่าวขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา วินิจฉัย

ศาลจังหวัดนนทบุรีพิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีตามคำโต้แย้งของคู่ความยังไม่มีคำวินิจฉัยของ ศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัติดังกล่าวและมีสาระสำคัญอันควรได้รับการวินิจฉัย จึงมีคำสั่ง ให้รอกการพิจารณาคดีไว้ชั่วคราว และส่งสำนวนคดีดังกล่าวมายังศาลรัฐธรรมนูญขอให้พิจารณาวินิจฉัย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วย วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐ และแจ้งให้ศาลจังหวัดนนทบุรีทราบ และต่อมา ได้มีมติให้รับไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ เมื่อวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๖

พิเคราะห์แล้ว มีปัญหาต้องพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง ว่า พระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๐ ขัดหรือ แย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่ จึงมีหลักกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติว่า

“ในการโอนสินทรัพย์ที่เป็นสิทธิเรียกร้องจากสถาบันการเงินไปให้บริษัทบริหารสินทรัพย์ หากบริษัทบริหารสินทรัพย์มอบหมายให้ผู้รับชำระหนี้เดิมเป็นตัวแทนเรียกเก็บและรับชำระหนี้ที่เกิดขึ้น การโอนสิทธิเรียกร้องดังกล่าวเป็นอันชอบด้วยกฎหมายโดยไม่ต้องบอกกล่าวการโอนไปยังลูกหนี้ตามมาตรา ๓๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่ไม่กระทบกระเทือนสิทธิของลูกหนี้ที่จะยกข้อต่อสู้ตามมาตรา ๓๐๘ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์”

มาตรา ๑๐ แห่งพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติว่า

“ในการโอนสินทรัพย์จากสถาบันการเงินไปให้บริษัทบริหารสินทรัพย์ บริษัทบริหารสินทรัพย์ อาจเรียกเก็บดอกเบี้ยจากลูกหนี้ตามสัญญาเดิมได้ไม่เกินอัตราดอกเบี้ยตามสัญญาเดิม ณ วันที่รับโอนมา แต่ถ้าสัญญาเดิมได้กำหนดอัตราดอกเบี้ยเป็นอัตราลอยตัวและไม่มีฐานในการคำนวณของสถาบันการเงินเดิมให้อ้างอิงได้ ให้คำนวณอัตราดอกเบี้ยตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

ในกรณีที่บริษัทบริหารสินทรัพย์ให้ลูกหนี้ตามสัญญาเดิมกู้ยืมเงินเพิ่มเติมเพื่อประโยชน์ในการเพิ่มมูลค่าของทรัพย์สินที่รับโอน ให้บริษัทบริหารสินทรัพย์สามารถเรียกเก็บดอกเบี้ยได้ตามอัตราที่ตกลงกัน

การดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง มิให้นำมาตรา ๖๕๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาใช้บังคับ แต่จะเรียกเก็บดอกเบี้ยเกินกว่าอัตราที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศกำหนดมิได้”

มาตรา ๓๐ แห่งรัฐธรรมนูญ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้ เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม”

ในคดีนี้มีสองประเด็น คือ มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่ และมาตรา ๑๐ แห่งพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่

สำหรับประเด็นที่หนึ่งที่ว่า มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่ นั้น ศาลรัฐธรรมนูญได้เคยมีคำวินิจฉัย คำร้องในกรณีเช่นนี้แล้ว คือ คำวินิจฉัยที่ ๔๐/๒๕๔๕ ว่า พระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ ดังนั้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยตาม คำร้องในประเด็นนี้อีก

ส่วนประเด็นที่สองที่ว่า มาตรา ๑๐ แห่งพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่ นั้น เห็นได้ว่า บทบัญญัติของมาตรา ๑๐ แห่งพระราช กำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ นั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองลูกหนีมิให้บริษัทบริหาร สินทรัพย์เรียกเก็บดอกเบี้ยสูงเกินไปจนลูกหนีไม่สามารถฟื้นฟูกิจการของลูกหนีได้ จึงให้เรียกเก็บ ดอกเบี้ยจากลูกหนีตามสัญญาเดิมได้ไม่เกินอัตราดอกเบี้ยตามสัญญาเดิม ณ วันที่ได้รับโอนหนีมา ลูกหนีไม่ต้องรับผิดชอบเกินกว่าตามสัญญาเดิม และการกำหนดดอกเบี้ยตามสัญญาเดิมก็เป็นกรณีตาม พระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน ฯ ซึ่งได้รับยกเว้นมิให้นำมาตรา ๖๕๔ แห่ง ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาใช้บังคับ หรือในกรณีที่สัญญาเดิมกำหนดอัตราดอกเบี้ยลอยตัว และไม่มีฐานในการคำนวณให้อ้างอิงได้ ก็ให้บริษัทบริหารสินทรัพย์ใช้อัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยของธนาคาร พาณิชย์ใหญ่ ๕ แห่งเป็นฐานในการอ้างอิง ซึ่งจะมีอัตราที่ต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ทั่วไป และไม่เกินอัตราที่กฎหมายกำหนด

นอกจากนั้น การยกเว้นมิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๖๕๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและ พณิชย์ มาใช้บังคับกับการเรียกเก็บอัตราดอกเบี้ยของสถาบันการเงินนั้นก็เป็นไปตามพระราชบัญญัติ ดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๒๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งใช้บังคับ กับลูกหนีของสถาบันการเงิน แต่กรณีของผู้ร้องเป็นเรื่องมีปัญหาสินทรัพย์ด้วยคุณภาพจึงอยู่ในหลักเกณฑ์ ของพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งประสงค์จะคุ้มครองมหาชน และให้การ ปฏิบัติต่อลูกหนีทุกคนที่มีปัญหาเหมือนกันอย่างเท่าเทียมกัน จึงไม่ใช่กรณีที่กฎหมายให้ความคุ้มครอง บุคคลไม่เท่าเทียมกันและกรณีนี้มีใช่เป็นการปฏิบัติต่อผู้ร้องเท่านั้น แต่ใช้บังคับเป็นการทั่วไป จึงไม่ เป็นการเลือกปฏิบัติ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้ทำคำวินิจฉัยพิจารณาแล้วเห็นว่า มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๐ แห่งพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มิได้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐

ศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ อัสวโรจน์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ